

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33a regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie ustanowienia roku 2027 Rokiem Króla Kazimierza IV Jagiellończyka.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Piotra Babinetza.

(-) Waldemar Andzel; (-) Dorota Arciszewska-Mielewczyk; (-) Marek Ast; (-) Piotr Babinetz; (-) Anna Baluch; (-) Ryszard Bartosik; (-) Barbara Bartuś; (-) Jacek Bogucki; (-) Joanna Borowiak; (-) Lidia Burzyńska; (-) Artur Chojecki; (-) Kazimierz Bogusław Choma; (-) Witold Wojciech Czarnecki; (-) Katarzyna Czochara; (-) Władysław Dajczak; (-) Przemysław Drabek; (-) Magdalena Filipek-Sobczak; (-) Grzegorz Gaża; (-) Szymon Giżyński; (-) Agnieszka Górską; (-) Marcin Grabowski; (-) Kazimierz Gwiazdowski; (-) Czesław Hoc; (-) Zbigniew Hoffmann; (-) Michał Jach; (-) Piotr Kaleta; (-) Jan Kanthak; (-) Fryderyk Sylwester Kapinos; (-) Henryk Kowalczyk; (-) Anna Krupka; (-) Andrzej Kryj; (-) Mariusz Krystian; (-) Wioletta Maria Kulpa; (-) Maria Kurowska; (-) Ewa Leniart; (-) Grzegorz Lorek; (-) Antoni Macierewicz; (-) Grzegorz Macko; (-) Ewa Malik; (-) Dariusz Matecki; (-) Anna Milczanowska; (-) Jan Mosiński; (-) Teresa Pamuła; (-) Piotr Polak; (-) Marcin Porzucek; (-) Zbigniew Rau; (-) Rafał Romanowski; (-) Urszula Rusecka; (-) Olga Ewa Semeniuk-Patkowska; (-) Edward Siarka; (-) Sławomir Skwarek; (-) Kazimierz Smoliński; (-) Krzysztof Sobolewski; (-) Katarzyna Sójka; (-) Artur Szałabawka; (-) Józefa Szczurek-Żelazko; (-) Paweł Szrot; (-) Stanisław Szwed; (-) Agnieszka Ścigaj; (-) Jacek Świat; (-) Krzysztof Tchórzewski; (-) Ryszard Terlecki; (-) Włodzimierz Tomaszewski; (-) Rafał Weber; (-) Marek Wesoly; (-) Jarosław Wiesław Wieczorek; (-) Teresa Wilk; (-) Elżbieta Witek; (-) Agnieszka Wojciechowska van Heukelom; (-) Agata Wojtyszek; (-) Michał Woś; (-) Grzegorz Woźniak; (-) Tadeusz Woźniak; (-) Michał Wójcik; (-) Tomasz Zieliński.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia ...

w sprawie ustanowienia roku 2027 Rokiem Króla Kazimierza IV Jagiellończyka

Kazimierz Andrzej Jagiellończyk urodził się w Krakowie 29 lub 30 listopada 1427 roku. Pochodził z wielkiego rodu Giedyminowiczów - Jagiellonów, był synem króla Polski i najwyższego księcia Litwy Władysława Jagiełły oraz królowej Zofii Holszańskiej z litewsko - ruskiego rodu książęcego.

W 1440 roku został wielkim księciem Litwy, a po poległym pod Warną starszym bracie, królu Polski i Węgier Władysławie III Warneńczyku, 25 czerwca 1447 roku królem Polski. Uroczystą koronację poprzedziły długie negocjacje z panami małopolskimi pod przewodnictwem biskupa Zbigniewa Oleśnickiego. Kazimierz uzyskał równe wobec Polski prawa dla Wielkiego Księstwa i wzmocnienie władzy królewskiej w stosunku do możnowładztwa. Przywrócił unię personalną Korony i Litwy, a kolejnymi działaniami doprowadził je do szczytu potęgi. W sporze z papieżem uzyskał potwierdzenie prawa mianowania biskupów. Był władcą Polaków, Litwinów i Rusinów, katolików i prawosławnych, wobec których nie stosował przymusu w kwestiach wiary i przekonań.

W 1454 roku na prośbę Związku Pruskiego dokonał inkorporacji do Korony ziem zajętych przez Zakon Krzyżacki, co stało się przyczyną wybuchu wojny trzynastoletniej. Ciężkie i bardzo kosztowne boje, po klęsce pod Chojnicami, ale też wykupieniu Malborka i zwycięstwach: pod Świeciem wojsk dowodzonych przez Piotra Dunina oraz na Zalewie Wiślanym kaperskiej floty Gdańska i Elbląga, zakończyły się pokojem toruńskim w 1466 roku. Do Polski jako Prusy Królewskie Jagiellończyk przyłączył Pomorze Gdańskie ze strategicznym Gdańskiem, Powiśle z Elblągiem i Malborkiem, ziemie: michałowską i chełmińską z Toruniem oraz Warmię z Olsztynem. Reszta państwa krzyżackiego jako Prusy Zakonne została lennem Korony i kolejni wielcy mistrzowie składali hołd królowi Kazimierzowi. Jako pierwszy polski władca rozpoczął tworzenie stałego wojska oraz floty morskiej. Odzyskanie dostępu do Morza Bałtyckiego i portów w Gdańsku i Elblągu oraz całego biegu Wisły stanowiło przełom w rozwoju handlu i umożliwiło rozkwit gospodarczy. Rozpoczęło to blisko dwustuletnią świetność Królestwa Polskiego.

Jagiellończyk zawarł już w 1449 roku pokój z Wielkim Księstwem Moskiewskim, zabezpieczając Litwę na wiele lat od wojny i mógł skupić się na Pomorzu Gdańskim oraz sukcesji w Europie Środkowej. Niestety w 1478 roku nie udało mu się obronić niezależności od Moskwy Republiki Nowogrodu Wielkiego, która była okresowo litewskim lennem sięgającym aż do Morza Białego, a rozpoczęło to dominację na Wschodzie

późniejszej Rosji. Natomiast dla obrony przed ekspansją moskiewskiej cerkwi prawosławnej, uzyskał osobną metropolię prawosławną dla Rusi - arcybiskupstwo kijowskie.

Kazimierz wcielił do Polski południowo - zachodnią część Mazowsza oraz księstwa śląskie: oświęcimskie, a jako lenno zatorskie. Polska z lennem mołdawskim i Litwa, sięgające od Baltyku do Morza Czarnego oraz od Poznania za Smoleńsk i rzekę Worskłę, obejmowały około miliona dwustu tysięcy kilometrów kwadratowych. W 1471 roku król doprowadził, w oparciu o prawa swojej małżonki Elżbiety z Habsburgów, do osadzenia w Królestwie Czech najstarszego syna Władysława Jagiellończyka, który w 1490 objął też tron Węgier i Chorwacji sięgając do Adriatyku. Pod jego władzą znalazł się w efekcie również Śląsk. Pod koniec XV wieku narastało niebezpieczeństwo od Południa, gdyż Turcja wspomagana przez Tatarów zdobyła w Mołdawii ważne handlowo porty czarnomorskie: Kilię i Białogród. Sojusznikiem Polski był Bogusław X książę Pomorza Zachodniego, a faktycznym lennem Kazimierza stały się ziemie lęborska i bytowska. Imperium Jagiellonów rozrosło się na większość Europy Środkowo - Wschodniej.

W początkach wojny trzynastoletniej Jagiellończyk zmuszony był nadać szlachcie przywileje w Cerekwicy i Nieszawie, które wzmocniły jej znaczenie w państwie, a osłabiły radę królewską - przyszły Senat i mieszczan. W 1468 roku szlachta, stając się narodem politycznym, wystąpiła po raz pierwszy swoich przedstawicieli na obrady formującego się w ten sposób Sejmu, co oznaczało tworzenie się monarchii parlamentarnej w Polsce i systemu demokracji szlacheckiej. Poprzez upór i konsekwencję, ale też dyplomację i kompromisy zachował równowagę między Małopolską i Wielkopolską, a przede wszystkim potrafił utrzymać unię Polski i Litwy, mimo często sprzecznych interesów. Do realizacji swoich zamierzeń zaangażował takich ludzi jak arcybiskup Jan Gruszczyński, profesor i biskup Tomasz Strzępiński oraz kanclerz Jakub z Dębna.

Kazimierz był opiekunem Akademii Krakowskiej oraz mecenasem kultury i sztuki. Dzięki inspiracji króla działał w Polsce włoski humanista Kallimach. Zwiastunem renesansu była twórczość arcybiskupa Grzegorza z Sanoka i pisarza politycznego Jana Ostroroga. Druga połowa XV wieku to szybki rozwój polskiej nauki, której czołowymi przedstawicielami byli: matematycy i astronomowie Marcin Król z Żurawicy i Wojciech z Brudzewa - nauczyciel Mikołaja Kopernika, filozof i teolog Jakub z Paradyża, historycy Jan Długosz i również lekarz Maciej z Miechowa, także wielki kartograf Bernard Wapowski oraz wielokrotny rektor Jan z Dąbrówki. Kultura polska rozwijała się czerpiąc z różnorodności chrześcijaństwa, a w tym ze styku idei bizantyjsko - ruskich i zachodnioeuropejskich.

W 1454 roku Jagiellończyk ożenił się z Elżbietą Rakuszanką zwaną „matką królów”. Do końca życia zgodnie współpracowali, a małżonka towarzyszyła mu w zarządczych podróżach po państwie. Mieli trzynaścioro dzieci, z których czterech synów zostało królami, jeden kardynałem, imiennik ojca Kazimierz - świętym Kościoła katolickiego oraz patronem Litwy i Polski, a pięć córek księżnymi w Bawarii, Brandenburgii, Saksonii, na

Pomorzu i Śląsku. Poprzez politykę dynastyczną, mając wielu synów, starał się budować współpracę państw Międzymorza. Dzięki małżeństwom córek wszyscy żyjący dzisiaj monarchowie europejscy mają króla Kazimierza wśród przodków.

Jagiellończyk zmarł 7 czerwca 1492 roku w Grodnie, został pochowany na Wawelu, a jego niezwykły grobowiec stworzył wielki rzeźbiarz Wit Stwosz. Kolejnymi królami byli jego synowie: Jan I Olbracht, Aleksander Jagiellończyk i Zygmunt I Stary oraz wnuk Zygmunt II August i wnuczka Anna Jagiellonka, a również w XVII wieku, pomimo już całkowicie elekcyjnego tronu, panowali w Polsce jego potomkowie: Zygmunt III, Władysław IV i Jan II Kazimierz Wazowie.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z 600. rocznicą urodzin jednego z największych władców w historii Rzeczypospolitej, za czasów którego trwał proces zjednoczenia ziem polskich, połączone unią personalną Korona i Litwa były najpotężniejsze w swych dziejach ustanawia rok 2027 Rokiem Króla Kazimierza IV Jagiellończyka.